

*Opracowały mgr Joanna Malczewska
mgr Ilona Urbańska*

Kiedy wybrać się z dzieckiem do logopedy?

Kiedy kilka lat temu, rozpoczynałyśmy pracę w zawodzie logopedy, trafiały do nas w ogromnej większości dzieci pomiędzy szóstym a dziesiątym rokiem życia, z tak utrwalonymi już wadami wymowy, że wymagały długiej i żmudnej terapii logopedycznej a nieprawidłowa wymowa często przyniosła już owoce w postaci: problemów emocjonalnych, trudności w kontaktach z otoczeniem, czy kłopotów w nauce. A przecież wczesna diagnoza i wcześniej podjęta terapia logopedyczna może nie tylko skrócić czas trwania ewentualnej terapii ale niejednokrotnie zapobiec powstaniu wady wymowy.

Chociaż w chwili obecnej obserwujemy bardzo pozytywną tendencję, polegającą na tym, że coraz częściej zgłaszają się do nas rodzice z dziećmi młodszymi, zaniepokojeni rozwojem mowy własnych pociech, często jeszcze pokutują w społeczeństwie stereotypy mówiące, że dziecko z wady wymowy „wyrośnie”.

Pragnąc rozwiązać przynajmniej część wątpliwości, nurtujących rodziców dzieci w wieku przedszkolnym i odpowiedzieć na pytanie - kiedy należy zwrócić się o pomoc do logopedy, poniżej zamieszczamy krótki opis etapów rozwoju mowy dziecka oraz wskazówki co do tego jakie symptomy powinny nas w tym procesie niepokoić.

Jak przebiega rozwój mowy?

Rozwój mowy dziecka jest procesem, który w pewnym stopniu zależy od wrodzonych predyspozycji ale to czy mowa się wykształci czy też nie, zależy od kompetencji umysłowych i sprawności realizacyjnych, które wykształcają się dzięki kontaktom z innymi ludźmi. Mówienie jest więc umiejętnością, której musimy się nauczyć.

- Momentem, w którym dziecko zaczyna przygotowywać się do procesu mowy jest okres życia płodowego.

Wtedy to kształtują i przechodzą intensywny trening organy odpowiedzialne za nadawanie i rozwój mowy (mózg, krtani, płuca, narządy artykulacyjne, narząd słuchu), a zdobyte w tym czasie umiejętności takie jak reagowanie na dźwięki, połykanie, ssanie itp. Tworzą podwaliny pod późniejszy rozwój mowy.

- Wraz z narodzeniem dziecka rozpoczyna się tak zwany „okres melodii” – niemowlę komunikuje się z otoczeniem za pomocą krzyku a około 2-3 miesiąca za pomocą nieartykułowanych dźwięków.

- Około 6 miesiąca maluszek jest już w stanie powtórzyć po nas niektóre dźwięki, których uczy się patrząc na naszą twarz, usta, słuchając głosu. Ten etap nazywamy „gaworzeniem” i trwa on do pierwszego roku życia.

- U rocznego dziecka pojawiają się proste słowa, dziecko mówi samogłoski (a,e,o,u,y) oraz niektóre spółgłoski (p,b,m,t,d,n,pi,bi,mi). Jest to okres „wyrazu” i zamyka się około drugiego roku życia.

- Okres zdania przypada na 2-3 rok życia. W tym czasie pojawiają się proste zdania, samogłoski nosowe (ą,ę) oraz wszystkie pozostałe spółgłoski oprócz sz, ż, cz ,dż,r. bogaci się również zasób słów oraz usprawnia się strona gramatyczna języka..

- Ostatni etap rozwoju mowy zwany okresem „swoistej mowy dziecięcej” przypada na 3-6 rok życia, w tym czasie powinna pojawić się prawidłowa wymowa głosek szumiących (sz, ż, cz, dż) oraz głoska „r”.

Siedmiolatek powinien opanować technikę mówienia.

Co zrobić jednak, kiedy mowa nie rozwija się zgodnie z planem, kiedy maluszek nie mówi mimo, że jego rówieśnicy porozumiewają się bez problemu, kiedy zniekształca głoski lub słowa tak, że są one niezrozumiałe dla otoczenia? Wtedy najlepiej skonsultować się z logopedą. Im dłużej bowiem dziecko będzie mówiło nieprawidłowo, tym dłużej będzie utrwalalo wadę.

Pewne jest, że nie należy burzyć poszczególnych etapów powstawania głosek np. przez wywoływanie na siłę, zbyt szybko głosek szumiących lub głoski „r”, ponieważ aparat artykulacyjny powoli dojrzeje do ich wymowy. To prawda, że niektóre dzieci prawidłowo potrafią wymówić te głoski już w wieku trzech lat ale jest to cecha indywidualna.

Z pewnością należy udać się do logopedy jeśli wsłuchawszy się w mowę własnego dziecka zauważą państwo, że:

- **podczas wymowy wsuwa ono język pomiędzy zęby; jest to tendencja, która nie cofnie się samoistnie i może powodować seplenienie międzyzębowe.**
- **mówi ono przez nos;**
- **pod koniec trzeciego roku życia nie wymawia którejs z samogłosek ustnych (a,o,u,y,i)**
- **zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne(w na f, d na t, b na p,g na k, itp.)**
- **nie próbuje komunikować się z otoczeniem, nie rozumie mowy innych osób lub nie reaguje na polecenia;**
- **dziecko wyraźnie się jąka;**

Jeżeli chociaż w jednym przypadku odpowiesz twierdząco umów się na badanie logopedyczne.